

Brüssel, 27. veebruar 2018

TEADE SIDUSRÜHMADELE

ÜHENDKUNINGRIIGI VÄLJAASTUMINE ELIST NING ELI ÕIGUSNORMID ELUSLOOMADE LIIKUMISEGA SEOTUD LOOMATERVISE JA -HEAOLU NING RAHVATERVISE VALDKONNAS

Ühendkuningriik esitas 29. märtsil 2017 Euroopa Liidu lepingu artikli 50 kohase teate oma kavatsuse kohta liidust välja astuda. See tähendab, et kui ratifitseeritud väljaastumislepingus¹ ei kehtestata muud kuupäeva, lõpetatakse kõigi liidu esmaste ja teiseste õigusaktide kohaldamine Ühendkuningriigi suhtes 30. märtsil 2019 kell 00.00 Kesk-Euroopa aja järgi („väljaastumise kuupäev“)². Sel hetkel saab Ühendkuningriigist „kolmas riik“³.

Väljaastumiseks valmistumine on lisaks liidule ja liikmesriikide ametiasutustele oluline ka eraõiguslike isikute jaoks.

Pidades silmas ebamääraast olukorda, eelkõige seoses võimaliku väljaastumislepingu sisuga, tuletatakse elusloomadega kauplemisega⁴ seotud ettevõtjatele meelde õiguslikke tagajärgi, millega nad peavad arvestama, kui Ühendkuningriigist saab kolmas riik^{5, 6}.

Kui võimalikus väljaastumislepingus sisalduda võivas üleminekukorras ei lepita kokku teisiti, ei kohaldata alates väljaastumise kuupäevast enam Ühendkuningriigi suhtes ELi

¹ Läbirääkimised Ühendkuningriigiga väljaastumislepingu sõlmimiseks on praegu käimas.

² Lisaks võib Euroopa Ülemkogu kooskõlas Euroopa Liidu lepingu artikli 50 lõikega 3 otsustada ühehäälselt kokkuleppel Ühendkuningriigiga, et aluslepingute kohaldamine lõpetatakse hilisemal kuupäeval.

³ Kolmas riik on riik, mis ei ole ELi liige.

⁴ Selles teates ei käsitleta lemmikloomade mittekaubanduslikku liikumist (Euroopa Parlamendi ja nõukogu 12. juuni 2013. aasta määrus (EL) nr 576/2013 lemmikloomade mittekaubandusliku liikumise kohta, ELT L 178, 28.6.2013, lk 1).

⁵ Nende elusloomade jaoks, kelle liikumine toimub väljaastumise kuupäeval, püüab EL leppida kokku lahendused Ühendkuningriigiga sõlmitavas väljaastumislepingus. Liidu õiguse alusel enne väljaastumise kuupäeva turule lastud kaupadega, sh nende elusloomadega, kelle liikumine on alanud enne väljaastumise kuupäeva, seotud ELi seisukoha peamised põhimõtted leiab aadressilt https://ec.europa.eu/commission/publications/position-paper-goods-placed-market-under-union-law-withdrawal-date_en.

⁶ Kuna ELi veterinaarvaldkonna õigustik on väga üksikasjalik, on siinses teates võimalik käsitleda vaid peamisi õigusnorme. Komisjoni veebisaidilt elusloomade impordi kohta (https://ec.europa.eu/food/animals/live_animals_en) leiab üldist teavet imporditud elusloomi puudutavate ELi loomatervisealaste õigusaktide kohta.

rahva- ja loomatervisealaseid õigusnorme liidusisese elusloomadega kauplemise,^{7, 8, 9, 10, 11} vesiviljelusloomade turule laskmise¹² ja sellise liikumise kontrollimise¹³ valdkonnas ning ELi õigust loomade veo valdkonnas¹⁴.

See teatis puudutab ka elusloomade ja haudemunade liikumist Kanalisaartelt ja Kanalisaartele ning Mani saarelt ja Mani saarele¹⁵.

1. ELUSLOOMADE SISSETOOMINE ELI

Rahva- ja loomatervis

Alates väljaastumise kuupäevast on rahva- ja loomatervisega seotud põhjustel keelatud tuua Ühendkuningriigist EL 27 liikmesriikidesse sisse elusloomi,^{16, 17} kui ei ole täidetud järgmised tingimused:

⁷ Nõukogu 26. juuni 1964. aasta direktiiv 64/432/EMÜ ühendusesisest veiste ja sigadega kauplemist mõjutavate loomatervishoiu probleemide kohta (EÜT L 121, 29.7.1964, lk 1977/64).

⁸ Nõukogu 28. jaanuari 1991. aasta direktiiv 91/68/EMÜ loomatervishoiu kohta ühendusesiseses lamba- ja kitsekaubanduses (EÜT L 46, 19.2.1991, lk 19).

⁹ Nõukogu 30. novembri 2009. aasta direktiiv 2009/156/EÜ hobuslaste liikumist ja kolmandatest riikidest importimist reguleerivate loomatervishoiunõuete kohta (ELT L 192, 23.7.2010, lk 1).

¹⁰ Nõukogu 30. novembri 2009. aasta direktiiv 2009/158/EÜ kodulindude ja haudemunade ühendusesisest kaubandust ning kolmandatest riikidest importimist reguleerivate loomatervishoiunõuete kohta (ELT L 343, 22.12.2009, lk 74).

¹¹ Nõukogu 13. juuli 1992. aasta direktiiv 92/65/EMÜ, milles sätestatakse loomatervishoiu nõuded ühendusesiseseks kauplemiseks loomade, sperma, munarakkude ja embrüotega, mille suhtes ei kohaldata direktiivi 90/425/EMÜ A (I) lisas osutatud ühenduse erieeskirjades sätestatud loomatervishoiu nõudeid, ning nende impordiks ühendusse (EÜT L 268, 14.9.1992, lk 54).

¹² Nõukogu 24. oktoobri 2006. aasta direktiiv 2006/88/EÜ vesiviljelusloomade ja vesiviljelustoodete loomatervishoiunõuete ning teatavatel veeloomadel esinevate taudide ennetamise ja tõrje kohta (ELT L 328, 24.11.2006, lk 14).

¹³ Nõukogu 26. juuni 1990. aasta direktiiv 90/425/EMÜ, milles käsitletakse ühendusesiseses kaubanduses teatavate elusloomade ja toodete suhtes seoses siseturu väljakujundamisega kohaldatavaid veterinaar- ja zootehnilisi kontrolle (EÜT L 224, 18.8.1990, lk 29).

¹⁴ Nõukogu 22. detsembri 2004. aasta määrus (EÜ) nr 1/2005, mis käsitleb loomade kaitset vedamise ja sellega seonduvate toimingute ajal (ELT L 3, 5.1.2005, lk 1).

¹⁵ Nõukogu 12. märtsi 1973. aasta määrus (EMÜ) nr 706/73 Kanalisaarte ja Mani saare suhtes kohaldatava põllumajandustoodetega kauplemist käsitleva ühenduse korra kohta (EÜT L 68, 15.3.1973, lk 1).

¹⁶ Veised, sead, lambad ja kitsed, hobuslased, kodulinnud ja haudemunad, vesiviljelusloomad, mesilased ja kimalased ning direktiivis 2004/68/EÜ loetletud muud kabiloomad. Koerad, kassid ja valgetuhkrud, kui tegemist on nende mittekabandusliku liikumisega.

¹⁷ Muude kui allmärkuses 16 loetletud loomade, sh direktiivi 92/65/EMÜ C lisa kohaselt heakskiidetud asutustest, instituutidest või keskustest ja sellistesse heakskiidetud asutustesse, instituutidesse ja keskustesse saadetud loomade kolmandatest riikidest sissetoomise suhtes võidakse kohaldada riigisiseseid loomatervishoiu nõudeid (92/65/EEC artikli 18 lõige 2). Siiski kohaldatakse ELi õigusnorme piirikontrolli valdkonnas.

- komisjon on kandnud Ühendkuningriigi kolmanda riigina loomatervise eesmärgil¹⁸ koostatud loetellu. Sellise loetellu kandmise suhtes kohaldatakse direktiivi 2004/68/EÜ ja eriotstarbelisi õigusakte;
- täidetud on konkreetsed loomatervishoiunõuded ja veterinaarsertifikaatidega seotud tingimused, mis kõnealuse loetellu kandmise tõttu on Ühendkuningriigist pärit loomaliikide või -kategooriate suhtes kehtestatud;
- komisjon on kandnud Ühendkuningriigi selliste kolmandate riikide loetellu, kes on direktiivis 96/23/EÜ¹⁹ kindlaks määratud loomade ja loomsete toodete suhtes kehtestanud jääkide kontrolli kava, mis on selle direktiiviga kooskõlas heaks kiidetud. Sellise loetellu kandmise suhtes kohaldatakse direktiivi 96/23/EÜ VI peatükki.

Alates väljaastumise kuupäevast ei kohaldata enam Ühendkuningriigi suhtes kolmepoolset lepingut, mille Prantsusmaa, Iirimaa ja Ühendkuningriik on sõlminud kooskõlas direktiivi 2009/156/EÜ artikliga 6.

Alates väljaastumise kuupäevast kontrollitakse elusloomade EL 27 liikmesriikidesse sissetoomise korral esimeses liitu sisenemise kohas kohustusliku piirikontrolli, sh veterinaarkontrolli teel järgmiste oluliste nõuete täitmist:

- elusloomi võib EL 27 liikmesriikidesse sisse tuua vaid asjaomaste loomaliikide või -kategooriate jaoks heaks kiidetud piiripunktide²⁰ kaudu;
- igal saadetsel peab olema kaasas nõuetekohaselt täidetud veterinaarsertifikaat kooskõlas ELi loomatervisealaste õigusaktidega impordi valdkonnas²¹;
- iga saadets peab läbima dokumentide, identsuse ja füüsilise kontrolli²²;
- elusloomi võib EL 27 liikmesriikidesse sisse tuua vaid siis, kui nendega on kaasas ametlik dokument (ühine veterinaariaalane sisenemisdokument), mis kinnitab, et piirikontroll on rahuldavalt tehtud kooskõlas kohaldatavate looma- ja rahvatervisealaste eeskirjadega.

Neid tingimusi kohaldatakse ka olukorras, kus alates väljaastumise kuupäevast tuuakse elusloomi Ühendkuningriigist EL 27 liikmesriikidesse sisse **transiidiks**

¹⁸ Nõukogu 26. aprilli 2004. aasta direktiiv 2004/68/EÜ, millega kehtestatakse loomatervishoiu eeskirjad teatavate elusate kabiloomade impordile ühendusse ja transiidile ühenduse kaudu (ELT L 139, 30.4.2004, lk 321). Hobuslaste, kodulindude, vesiviljelusloomade ja muude loomade kohta vt eespool esitatud allmärkusi.

¹⁹ Nõukogu 29. aprilli 1996. aasta direktiiv 96/23/EÜ, millega nähakse ette teatavate ainete ja nende jääkide kontrollimise meetmed elusloomades ja loomsetes toodetes (EÜT L 125, 23.5.1996, lk 10).

²⁰ Komisjoni 28. septembri 2009. aasta otsus 2009/821/EÜ, millega koostatakse loetelu heakskiidetud piirikontrollipunktidest, sätestatakse teatavad eeskirjad komisjoni veterinaarekspertide tehtava kontrolli kohta ja määratakse kindlaks veterinaarasutused süsteemis TRACES (ELT L 296, 12.11.2009, lk 1).

²¹ Nõukogu direktiivi 91/496/EMÜ artikkel 4.

²² Nõukogu direktiivi 91/496/EMÜ artikkel 4.

Ühendkuningriigist muusse kolmandasse riiki või mujale Ühendkuningriiki²³. Peale selle peab saadeti läbima nii liitu sisenemise kui ka sealt väljumise kohas piiripunkti ning sellest tuleb vastavalt teatada kaubanduse kontrolli- ja ekspertsüsteemis (süsteem TRACES)^{24, 25}.

EL 27 liikmesriigist Ühendkuningriigi kaudu EL 27 liikmesriiki toimuva transiidi korral peab elusloomadega olema kaasas liidusisese kaubanduse sertifikaat ning loomad peavad EL 27 liikmesriiki sisenemise kohas läbima piiripunkti ja sellest tuleb teatada süsteemis TRACES^{26, 27}.

Loomade heaolu

Elusloomi, keda on lubatud EL 27 liikmesriikidesse sisse tuua, tuleb vedada kooskõlas kõigi nõukogu määruse (EÜ) nr 1/2005²⁸ kohaste loomade heaolu eeskirjadega ning pädevatel asutustel lastakse neid loomi piiripunktides kontrollida vastavalt nimetatud määruse artiklile 21²⁹.

2. ELUSLOOMADE VÄLJAVIIMINE ELIST

Rahva- ja loomatervis

Alates väljaastumise kuupäevast võib liikmesriigist elusloomi³⁰ muu liikmesriigi territooriumi kaudu Ühendkuningriiki viia järgmistel tingimustel:

- veo käigus tuleb tagada, et kooskõlas otsusega 93/444/EMÜ³¹ on saadeti kuni liidu territooriumilt väljumise kohani³² tollijärelevalve all;

²³ Hobuslaste transiidi erieeskirjad on kehtestatud komisjoni 3. veebruari 2010. aasta otsusega 2010/57/EL, millega sätestatakse tervishoiugarantiid hobuslaste transiidiks nõukogu direktiivi 97/78/EÜ I lisas loetletud territooriumide kaudu (ELT L 32, 4.2.2010, lk 9).

²⁴ Komisjoni 19. augusti 2003. aasta otsus 2003/623/EÜ ühtse veterinaariaalase elektroonilise süsteemi Traces väljatöötamise kohta (ELT L 216, 28.8.2003, lk 58).

²⁵ Nõukogu 15. juuli 1991. aasta direktiivi 91/496/EMÜ (millega nähakse ette ühendusse kolmandatest riikidest saabuvate loomade veterinaarkontrolli korraldamise põhimõtted, EÜT L 268, 24.9.1991, lk 56) artikkel 9.

²⁶ Teatavate kabiloomade transiidi suhtes kohaldatakse lisaks komisjoni määruse (EÜ) nr 206/2010 artiklit 12.

²⁷ Peale selle kohaldatakse elusloomade väljaviimist käsitlevaid õigusnorme – vt teate punkt 2.

²⁸ Nõukogu 22. detsembri 2004. aasta määrus (EÜ) nr 1/2005, mis käsitleb loomade kaitset vedamise ja sellega seonduvate toimingute ajal (ELT L 3, 5.1.2005, lk 1).

²⁹ Vt ka komisjoni teade huvirühmadele: Ühendkuningriigi väljaastumine EList ning ELi õigusnormid, mis käsitlevad elusloomade vedajate, autojuhtide ja saatjate tegevuslubasid ja sertifikaate (https://ec.europa.eu/food/animals/welfare/practice/transport_en).

³⁰ Veised, sead, lambad, kitsed, hobuslased, kodulinnud ja haudemunad, koerad, kassid ja valgetuhkrud, mesilased ja kimalased ning vesiviljelusloomad.

³¹ Komisjoni 2. juuli 1993. aasta otsus 93/444/EMÜ teatavate kolmandatesse riikidesse eksportimiseks ettenähtud elusloomade ja toodete ühendusisese kaubanduse üksikasjalike eeskirjade kohta

- iga loomasaadetisega on kaasas veterinaardokumendid või -sertifikaadid, mis vastavad Ühendkuningriigi asjakohastele veterinaarnõuetele, ning liidusisese kaubanduse jaoks vajalikud veterinaarsertifikaadid, mis sisaldavad vajaduse korral ja kui see on asjakohane, liidu õigusaktidega tapaloomade jaoks ettenähtud lisatagatise;
- süsteemis TRACES tuleb saata sõnum sihtkohta, milleks on väljumiskoha piiripunkt või väljumiskoha asukoha kohalik asutus, ning sihtkoha ja transiitliikmesriigi (- liikmesriikide) keskasutusele.

Loomade heaolu

Liidust väljaviidavaid elusloomi veetakse Ühendkuningriiki kuni lõppsihtkohani kooskõlas nõukogu määrusega (EÜ) nr 1/2005 ning pädevatel asutustel lastakse neid väljumiskohas kontrollida vastavalt nimetatud määruse artiklile 21.

Juhime eraõiguslike isikute tähelepanu sellele, et elusloomade liikumise ja impordi eritingimusi ajakohastatakse korrapäraselt. Komisjoni veebilehelt elusloomade impordi kohta (https://ec.europa.eu/food/animals/live_animals_en) leiab üldist teavet imporditud elusloomi puudutavate ELi loomatervisealaste õigusaktide kohta. Vajaduse korral lisatakse veebilehele täiendavat teavet.

Euroopa Komisjon

Tervise ja toiduohutuse peadirektoraat

(EÜT L 208, 19.8.1993, lk 34). Elusloomade kolmandasse riiki väljaviimise kohta ilma muud liikmesriiki läbimata puuduvad konkreetsed ELi õigusnormid.

³² Otsuse 93/444/EMÜ artikli 1 punkti 2 alapunkti a kohaselt on väljumiskoht nõukogu direktiivi 90/675/EMÜ I lisas loetletud territooriumi välispiiri vahetus läheduses asuv koht, kus on tollijärelevalve vahendid.